

GODKENDTE ORMEMIDLER

Der findes kun tre ormemiddelgrupper i Danmark

1 Benzimidazol (BZ) > Panacur, Valbazen

2 Levamizol (LV) > Levaject

3 Moxidectin (ML) > Cydectin, Ivomec, Noromectin

Hvis der opstår resistens overfor et ormemiddel, er der resistens overfor alle ormemidlerne i den pågældende gruppe.

Udarbejdet af Inga Stamphøj
i samarbejde med Økologisk Landsforening

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne.

BEGRÆNS UDVIKLINGEN AF ORMEMIDDELRESISTENS

Ormemedelresistens er et stigende problem i udlandet og har tvunget besætninger til at stoppe med fåreavl. Vi kan ikke undgå udvikling af ormemedelresistente orm, men vi kan forhale udviklingen ved fornuftig brug af ormemedlerne.

HVORDAN UDVIKLES ORMEMIDDELRESISTENS

Ormemiddelresistens er en arvelig og derfor en genetisk evne hos orm til at kunne overleve, når de behandles med den anbefalede dosis af et ormemiddel. Man kan sige, at ormen er tolerant over for det givne ormemiddel.

I en population af orm siges der at være resistens, hvis ormemidlet i den anbefalede dosering ikke kan reducere antallet af orm med mindst 95 pct.

Hver gang vi behandler med et ormemiddel, er det uundgåeligt, at der selekteres for resistente orm. Derfor vil enhver behandling øge antallet af resistente orm, som udskilles fra de behandlede dyr. Men ved at følge nedenstående anbefalinger kan man begrænse resistensudviklingen.

Generel anbefaling til at undgå udvikling af resistens:

Det gælder om at sikre, at der efter hver behandling udskilles så få resistente orm som muligt fra det enkelte dyr.

Samt at de resistente orm, der uundgåelig udskilles bliver blandet med de "følsomme" orm. Sagt på en anden måde - de udskilte resistente orm skal fortyndes med de ikke-resistente orm.

ANBEFALINGER

Undgå underdosering

Det er vigtigt at veje dyrene inden en behandling, da en underdosering selekterer for resistens. Doseringen til en gruppe af dyr må ikke vælges ud fra en anslået gennemsnitsvægt, men ud fra vægten af den tungeste i gruppen.

Tjek doseringsudstyret

Vær sikker på at doseringssprøjten doserer det, den er indstillet til. Det tjek gøres ved at dosere ned i et måleglas eller i en engangsprøjte, hvor stemplet er taget ud.

Undgå samgræsning med geder

Geder udskiller oftere resistente orm end får. Og husk at får og geder har de samme typer af orm.

Undgå indkøb af resistente orm

Indkøbte dyr skal tjekkes for orm og behandles, hvis der er ægudskillelse. Og efter en behandling bør man kontrollere, at ormemedlet har reduceret ægudskillelsen med mere end 95 pct. Under denne proces skal de indkøbte dyr holdes væk fra græsmarken. Efter en behandling er det vigtigt, at dyrene sættes ud på en mark, der allerede er inficeret med orm (se begrundelse under Bevar de følsomme orm).

Test for resistens

For at sikre at et valgt ormemediel er effektivt, bør der tages gødningsprøver både før og efter en behandling for at sikre, at ormemedlet har virket. Gødningsprøver efter en behandling kan udtages tidligst efter 14 dage. Dog allerede efter syv dage ved brug af præparater indeholdende levamisol (Gr.2).

Bevar de følsomme orm

Hver gang, der behandles med et ormemediel, er det vigtigt, at man tænker på at bevare en andel af de følsomme orm. Derfor skal man, hver gang man behandler, tænke på at have nogle orm, som ikke kommer i kontakt med ormemedlet. Det kan være i dyr man undlader at behandle eller orm, der ligger på marken. Derfor må man ikke flytte dyr, der lige er behandlet til en ren mark. Gør man det, vil denne mark efterfølgende kun indeholde orm, der er resistente overfor det anvendte ormemediel.

Man skal i stedet for sørge for at få "fortyndet" andelen af udskilte resistente orm i den oprindelige population af orm. Det kan man gøre ved at lade dyrene gå på den "beskidte" mark i nogle dag efter behandling, før de flyttes til en ren mark. Hvis dette ikke er muligt, kan man undlade at behandle 10 pct. af dyrene, således at disse dyr "bevarer" de "følsomme" orm.

Bemærk dog, at Cydectin har en meget lang virkningstid, hvorfor det i den her sammenhæng ikke er tilstrækkeligt at lade dyrene gå nogle få dage på den inficerede mark. Ønsker man efter en Cydectin behandling at flytte til en ren mark, skal man undlade at behandle 10 % af dyrene.